

OSVOBODIVÝ OTŘES VE VĚZENÍ

Kázání ze dne 2.5.2021 – Kamil Vystavěl

Skutky apoštolské 16,22-34: *Také dav se obrátil proti nim a soudcové z nich dali strhat šaty a rozkázali je zbičovat. Když je důkladně zbičovali, zavřeli je do vězení a žalárníkovi poručili, aby je dobře hlídal. On je podle toho rozkazu zavřel do nejbezpečnější cely a pro jistotu jim dal nohy do klády. Kolem půlnoci se Pavel a Silas modlili a zpěvem oslavovali Boha; ostatní vězňové je poslouchali. Tu náhle nastalo veliké zemětřesení a celé vězení se otřásl až do základů. Rázem se otevřely všechny dveře a všem vězňům spadla pouta. Když se žalárník probudil a uviděl, že jsou všechny dveře vězení otevřené, vytasil meč a chtěl se zabít, protože myslel, že mu vězňové uprchli. Ale Pavel hlasitě vykřikl: "Nedělej to! Jsme tu všichni!" Tu žalárník rozkázal, aby mu přinesli světlo, vběhl dovnitř a pln strachu padl před Pavlem a Silasem na kolena. Pak je vyvedl ven a řekl: "Bohové a páni, co mám dělat, abych byl zachráněn?" Oni mu řekli: "Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě." A začali jemu i všem v jeho domácnosti zvěstovat slovo Boží. Ještě v tu noční chvíli se jich ujal, očistil jim rány a hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít. Pak je zavedl do svého domu, pozval je ke stolu a s celou rodinou se radoval, že uvěřili v Boha.*

1. Důkladně je zbičovali

Není to poprvé, co apoštol Pavel dostal výprask. A není to ani naposledy. Pokud by Vás zajímalo, proč musel tentokrát dostat bičem, přečtěte si několik veršů, které tomu předcházely. Prozradím jen to, že šlo o prachy a byznys několika lidí. Spolu s Pavlem dostal výprask jeden z jeho spolupracovníků. Dostali mnoho ran bičem a pak je na noc zavřeli do basy. A v base se začaly dít věci.

Ale nepředbíhejme. Nerad bych totiž, aby nám unikl jeden zajímavý detail. Musím se přiznat, že mně to málem uniklo. Přípravoval jsem se na své kázání, lámal jsem si hlavu se zemětřesením, co odemyká věznice a vůbec jsem si nevšiml, že úvodní verše popisují něco strašného: *Dav se obrátil proti nim a soudcové z nich dali strhat šaty a rozkázali je zbičovat. Když je důkladně zbičovali, zavřeli je do vězení a žalárníkovi poručili, aby je dobře hlídal.* Jinými slovy, veřejnost si z nesmyslných důvodů vyžádala, aby se dělo násilí a žádosti bylo vyhověno. Když jsem si to přečetl poprvé, vůbec jsem se nad touto událostí nepozastavil. Nezdálo se mi na tom nic moc zvláštního. A to je právě ono, to je ten zajímavý detail. Nevadí mi číst si o násilí. Nezvedá mne to ze židle. Nedělá mi to zle. Jsem asi otupělý. A jak to máte vy? Máte to podobně?

Prosím nespěchejme od těchto vět rychle pryč. Nabízím pár otázek k promýšlení: Jaký důvod by mohl ospravedlnit byť jen jedinou ránu bičem? Za jakých okolností je na místě druhého člověka uhodit a kdy je to nepřijatelné? Jaká slova a jaké činy jsou lepší a vhodnější? A konečně jsem přesvědčený, že je potřeba zbavit se oné vnitřní otupělosti, lhostejnosti vůči násilnostem, které může občas vidět a o kterých někdy slyšíme nebo čteme.

2. A oni si prozpěvují

Pavel a Silas se ocitají v base. Soudcové tak uklidnili vašeň veřejnosti. Vedoucí místní věznice ještě dostal rozkazem tyto dva pořádně hlídat. *On je podle toho rozkazu zavřel do nejbezpečnější cely a pro jistotu jim dal nohy do klády.*

Proč se musí tito lidé pořádně hlídat? Možná proto, že jsou nevypočitatelní. Jsou jako nespoutaný živel. Přišli tiše, nenápadně a přinesli zprávu, která některým lidem ve městě změnila život. A pozor, nebezpečné na nich bylo, že apoštolská zvěst mění život i otrokům, a to bez dovolení jejich pánů! Pozor, pozor! Co kdyby ta zvěst ještě otrokům dala vědomí důstojnosti a svobody? No to by pak hrozil rozvrat celého společenského systému.

Apoštoly je potřeba pořádně hlídat. Patrně za nimi skutečně stojí něco živelného a mocného. Přestože byli veřejně zostuzeni, přestože nemohou udělat ani krok, přestože pro bolest a celkovou nepohodu nemohou spát, oni si prozpěvují. Navzdory zámkům, mřížím a poutům zůstávají svobodní. A přestože jsou dokonale izolováni od ostatního světa, oni v modlitbě komunikují se svým

Pánem, který je nablízku těm, kdo sedí v temnotách.

3. Osvobodivý otřes

Kolem půlnoci se Pavel a Silas modlili a zpěvem oslavovali Boha; ostatní vězňové je poslouchali. Tu náhle nastalo veliké zemětřesení a celé vězení se otřásl až do základů. Rázem se otevřely všechny dveře a všem vězňům spadla pouta. Zemětřesení, jak známo, obvykle narušuje a boří stavby. V tomto případě jde spíše o symbolický otřes, neboť stavba dál nepohnutě stojí. A přece se něco rozpadlo, byly to zámky na dveřích a pouta vězňů.

Kdo chce, může přemýšlet, jak se takové věci mohou stát technicky. Nicméně touto úvahou patrně nepostihneme význam zapsaného. Pisatel neřešil techniky možného úniku z vězení. Použil obraz otevřeného žaláře, aby ukázal, že evangelium je účinná osvobodivá síla. Pouta spadla, zámky povolily, ve vězení to vypadá skoro jako po všeobecné amnestii. Přitom však vězňové nikam neutíkají. Zůstávají dále na svých místech. Dále naslouchají zpěvu neprávem týraných křesťanů. Sedí v base a přitom jako by v base nebyli. Byli odsouzeni a přece jsou volní. Nesou důsledky svých činů, a přece je jim teď lehčeji. Vězení zůstává vězením, vězňové zůstávají vězni, ale zároveň se něco zásadního změnilo. Dva vnitřně svobodní lidé otřáslí místem nesvobody. A to podivné dění nejvíce zasáhne, ba přímo ochromí hlavního žalárníka.

Ochromený muž

Když se žalárník probudil a uviděl, že jsou všechny dveře vězení otevřené, vytasil meč a chtěl se zabít, protože myslel, že mu vězňové uprchli. Ale Pavel hlasitě vykřikl: "Nedělej to! Jsme tu všichni!" Tu žalárník rozkázal, aby mu přinesli světlo, vběhl dovnitř a pln strachu padl před Pavlem a Silasem na kolena. Pak je vyvedl ven...

O panu žalárníkovi víme jen to, že v případě apoštola Pavla pečlivě dodržel pokyny svých nadřízených (viz Skutky 16,24) a dále, že byl připraven raději skoncovat se životem, než aby snášel potupu a případný trest za to, že nedostal svým povinností. Patrně ručil krkem za to, že mu nikdo neuteče. Takže otevřené dveře vězení na něj musí působit jako učiněná pohroma. A když se ukázalo, že vězňové mu ve skutečnosti neutekli, jistě mu spadl pořádný kámen ze srdce.

Můžeme se domýšlet, co se asi dělo dál. Co bylo odemčeno, musí se opět uzamknout, rozvázaná pouta vězňům musejí být znovu upevněna. Ale přece jen to není tak dočista návrat zpět. Něco se změnilo. Vězňové Pavel a Silas se ocitají v nové roli, žalárník je osobně vyvádí z cely ven.

Požehnaný muž

A mění se ještě něco dalšího. Z ochromeného žalárníka se stává člověk požehnaný. Čtení pokračuje takto: ... vyvedl je ven a řekl: "Bohové a páni, co mám dělat, abych byl zachráněn?" Oni mu řekli: "Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě." A začali jemu i všem v jeho domácnosti zvěstovat slovo Boží. Ještě v tu noční chvíli se jich ujal, očistil jim rány a hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít. Pak je zavedl do svého domu, pozval je ke stolu a s celou rodinou se radoval, že uvěřili v Boha.

Tento muž byl ochromen, aby mohl přijmout požehnání. A že požehnání opravdu přijal, je vidět na tom, jak svým vězňům posloužil. Poskytl nezbytnou zdravotní péči, naslouchal jejich zvěsti a ještě víc, posadil je ke svému stolu. Vzájemně se obdarovali, každý z přítomných dal to, co měl. Stali se z nich bratři.

Závěrem shrnuji: Krize se apoštolům stala smysluplnou cestou. Sestoupili do temného žaláře a jejich světélko v něm zazářilo. Evangelium se dotklo míst a lidí, jež potřebují uslyšet dobré zprávy víc než kdokoli jiný. Pavel a Silas se nedobrovolně a neprávem stali vězni. Jinak a přece trochu podobně je tomu v dnešních dnech: vězeňští kaplani chodí do basy, aby tam sloužili, aby snad zde mohlo alespoň občas nastat malé zemětřesení, jež otevírá tvrdé mříže lidských srdcí a jež uvolňuje neviditelná pouta.

Kéž se z našich krizí stávají smysluplné cesty. Kéž k nám do temných dní svítí zářivá světélka evangelia. Kéž je nám do zpěvu. A bude-li toho třeba, kéž námi Boží moc osvobodivě zatřese.